

2. jul. 1846

FAKTA

Dato:

2. jul. 1846

Sidetal:

Dagbog G, side 87-91

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS19998

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas

Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,

Statens Museum for Kunst 1976, s.

250-252; Jesper Svenningsen (red.):

Seks år af et liv. Johan Thomas

Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,

kunst og kærlighed, København 2018,

s. 461-464

TRANSSKRIFTION

Haag 2 July 1846

Haven i Antwerpen med en Mængde Dyr og Fugle, der bragte mig til den høieste Grad af Forundring tit over de sælsomme Former som Skabninger kan antage, interesserede mig overordentlig, jeg var der i 3 Timer. Nu har jeg seet paa Reisen deilige hollandske Byer: Dortrecht og Delft, men dog seer Haag ved første Øiekast endnu smukkere ud. Jeg kom hertil i gaar Aftes og gjorde strax en Vending ud i Skoven, som er herlig at see. Jeg boer: Hôtel du maréchal de Turenne.

•88•

senere samme Dag.

Jeg har været i Musæet og med det Samme "i den syvende Himmel", det er til at blive forrykt over at see samlet saa vidunderligt deilige Sager; det er for meget at notere; men jeg saae hans Portrait, den blege blonde, tidligt døde Paul Potter, med sit rødlig Haar og fine Træk har van der Helst¹ malet ham deiligt, og paa et andet Billed af Tilbourg² er han med sin Kone og Børn med flere tilgjæst hos Ostade, hos hvem der seer langt nettere ud, end man skulde formodet. Terbourg, Metz, Netcher, Douw, Mieris, Potter, Wouvermann, van der Velde, Ruisdal, Wynants, Breughel³ og hvad de hedde allesammen, har idag gjort mig en Glæde, som bragte mig endog til at tale taaleligt Fransk, jeg maatte tale og anfaldt en Kunstner, der tog det venligt op, og med hvem jeg siden længe vandrede om blandt disse Skatte. Nu veed jeg, hvad det var, jeg vilde gjøre, om jeg kunde! O Gud! giv mig Evne til at præge nogle Træk af Livet af Din deiligt skabte Natur med disse Gamles Kærlighed, i dygtige Træk •89• for Nutid og kommende Slægter, at man maa see, der var et kjærligt og trofast Gemyt i mig ogsaa, skjøndt min Fremtræden er svag og usikker. Hvor elskeligt seer Livet ud igjennem disse Gamles Opfatning – o havde jeg Evne! havde jeg Kraft og Udholdenhed! og maatte mine Øine staa mig bi! jeg skulde endnu tiltvinge mig Lykke og Tilfredshed ad andre Veie end Rigdommens og den glimrende Berømmelses; jeg skulde i Stilhed nyde en Henrykkelse ved mine Hænders Gjerning, og de, der ængstedes ved min Fattigdom skulde see, at jeg trods den havde en Lykke, jeg vel turde byde en yndig Pige at dele. Ja, det gamle Saar bløder endnu, hvergang jeg glædes eller bedrøves inderligt, hvergang jeg kunde hælde Hovedet mod en trofast Skulder eller trykke en Haand venligt i min. Det er som om det skulde negtes mig; jeg turde ikke paastaa en Kærlighed, der mødte Modstand allevegne, jeg kunde gjentage min Begjæring, kunde offre Alt for denne Pige, der nu maa betragte mig som en Letsindig, fordi jeg ikke ad Krogveie søgte at nærme mig hende. Margrethe!⁴ Du gjorde mine Dage tunge mine Tanker vildsomme, Du drev mig bort fra •90• Hjemmet men Du gjengav mig til Kunsten! Du nødte mig til at søge andensteds hvad jeg savnede i Hjemmet: sundt og frisk Liv og Mod og Lyst til at leve. Nu, som for to Aar siden er min Længsel og mit Savn lige stort, derpaa

kunde min Reise ikke hjælpe; men den skjænkede mig de herligste Timer, der tit udvidede og fyldte det sammenpressede Bryst med en Glæde og Begeistring der gjorde usigelig godt paa et sygt Gemyt. Og kan denne Glæde avle Frugter i Hjemmet, som skulde være værdt at nævnes, da takker jeg Dig derfor, som "aldeles upaavirket" afslog min Bøn og viiste mig ud i Verden at søge Trøst. Snart skal jeg vel høre: Du er en andens Brud, gid han være Dig værdigere og gjøre Dig lykkeligere end jeg kunde gjort Dig, gid aldrig Du maa komme til at ønske Dig i den fattige Malers Stue, men at Du i rigt Maal maa nyde jordisk Lykke og finde Plads til en venlig Tanke paa ham, der langtfra stedse med Deeltagelse skal iagttage Din Skjæbne. – Hvor langt anderledes kunde Alt nu været! Tænk paa Nederlænderne, Du saae idag og •91• tie stille! Tænk om Du skulde blive istand til at male en ung Pige som hende, hvis Puls Doctoren føler i Jan Steens⁵ Billed. Tænk om Du skulde kunde male et Billed som Potters⁶ det lille med Vandet, en Luft som den der deiligt hvælver sig med store skinnende Skyer over Scheweningen af van der Velde⁷! Tænk paa det, og tie stille! lad Ingen høre en Klage, Du staaer dog eengang som en Letsindig, Barnagtig, det bliver ikke bedre, derfor tie! –

senere samme Dag

Ved Bordet traf jeg uventet to Nordmænd: Advocat Schellerup og Secretair Kragh; de gik til Paris. Den sidste havde for flere Aar siden været i Rom. En fransk Kunstner tiltalte mig og gik til min Glæde selv over i det Italienske, som jeg dog endnu kunde gjøre Brug af. O, hvor jeg er glad ved Samlingen her, jeg læser Cataloget atter og atter, og venter med Længsel Timen, da det atter skal aabnes. En Sorg havde jeg idag: der var ikke paa Posthuset det saa inderligt efterlængtede Brev. Slyng Jer, sære Tanker! gjennem de skumleste Kroge, I komme dog imellem gjennem glade lyse Regioner, og lade mig imellemstunder føle: at jeg er baade Menneske og Maler.

¹ Bartholomeus van der Helst (1613-1670). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 54.

² Gillis van Tilborgh (1625-1678). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 262.

³ Gerard ter Borch (1617-1681), Gabriel Metsu (1629-1667), Caspar Netscher (1639-1684), Frans van Mieris (1635-1681), Paulus Potter (1625-1654), Philips Wouwerman (1619-1668), Adriaen van de Velde (1636-1672), Willem van de Velde (1633-1707), Jacob van Ruisdael (ca. 1628/29-1682), Jan Wijnants (ca. 1635-1684) og Jan Brueghel (1568-1625).

⁴ Margrethe Elisabeth Bauditz (1820-1906), som Lundbye forgæves havde friet til i juni 1844.

⁵ Jan Steen (1626-1679). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 167.

⁶ Paulus Potter (1625-1654). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 137.

⁷ Adriaen van de Velde (1636-1672). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 198.

Efter at have set Belgien efter fattig Leiligh-
hed. man sig bemærke en Firden som ogsaa
skuffede; sig haad. ventet her at finde mange
gamle Kluse med Luit værk, Bindings værk
huse, men nei! de smukke gamle Præst-
vinger ere af Sten, som oftest, med Javelen
sig Seererede, det takkede, rundt ind med
Jaderne, der med heved faar et herligt, sig
varieret Udseende imod her os. Her paa
Pladsen ind i Aad huset staa flere meget kjone
saadanne Kluse; men ingen af Byerne haad
saamange som Brugge. — Der er en Lige
tyner, som har hilst mig ind, at her er en Kluse
med Digt, men faar vi see, om han naer mig i
Eftermiddag vil jeg gaa at see den.

Klaag 2 Juli 1846

Klaag: Antwerpen med en Mængde Digt og
Fugle, der bragte mig til den hereste Gad
af Fernording til over de galoisomme Former
som Skabningerne kan at antage, interesserede
mig overordentlig, sig var der i 3 Timer. Nu
har sig set paa Poisen derlige hollandske Byer:
Dortrecht og Delft, men sig seer Klage ved første
Piskest end sin smukke ind. sig kem bestid-
gaav Aften og gjerde strag en Klavning ind i
Skoven, som er herlig at see. sig haar: Klotel
de marichal de Turenne.

Denne samme Dag.

Jeg har været i Maaest og med det Samme
i den sigende Maaest "det er tid at tilstaa
beties forrygt over at see samlet saa ind
indtugt dertilige Tager; det er for mig at no
tere; men j saer hans Portrait, den blege
blonde, tidligt dode Poul Patter, med et
rædligt Haar og fine Træk har van der
Kledet malet ham dertiligt, og paa et an
det Billed af Tilboring er han med sin
Kone og Børn med flere tilgjæst hos Osta
de, her kom der seer langt nettere ind,
end man skulde formædet. Tenhoring,
Metzger, Metchev, Danie, Mieris, Patter, Wain
seersmann van der Velde, Nuisdal, Wyquants
Bronghel og hvad d. kedde alle sammen, her
ideg gjæst mig en Glæde, som bragte mig
endog tid at tale taaligt Fransk, j maatte
tale og anfælot en Kunstner, der tog det ven
ligt op, og med hvem j iden længe sandheds
om blandt sin Skatte. Nu ved j, hvad
det var, j vilde gjøre, om j kunde! O Gud!
giv mig Lene, tid at præge nogle Træk
af Livet af din dertiligt skatte. Naturen med
sin Gamles Kjærlighed, i dygtige Træk

for Nytte og Kommand. Højtes, at man
maa see, der var et kjærligt og trofast Gemint
i mig ogsaa, skjøndt min Fremtræden er
svag og usikker. Hvor elskeligt sees Liid og
iigennem dine Gamles Opfatning - o ha
de, si Evne! haude si Kraft og Udholdenhed!
og maatte mine Pine staa mig bi! si skulde
endaa tilbringe mig Lykke og Tilfredshed
ad andre Veie end Nødsomheds og den glim
rende Berømmelses; si skulde i Stille og i
en Alenrykkelse, ved mine Alendens Gjening,
og de, der angodes ved min Tattighed skulde
see, at si trods den haude en Lykke, si vel tur
de hede en iydig Pige at dole. Ja, det gamle
Laas klædes endaa, hvergang si gledes eller be
døves indvørligt, hvergang si kunde hælde Me
redet med et en trofast Pariedes eller trykkes en
Klaudt sønligt i min. Det er som om det skulde
negtes mig; si turde ikke paastaa en Kjærlighed,
der maatte Medstand alluegne, si kunde gjen
tage min Bøggering, kunde affse Alt for sinne
Pige, det mi man betragte mig som en letindig
fordi si ikke ad Kongens søgte at nærme sig
hendes. Margrethe! Du gjorde mine Dag tung
mine Tanker vilde som me, Du seer mig bort for

Hjimmelt men du gængav mig til Kunstens
Du nægte mig til at søge andenstedes hjælp
i savnede i Hjimmelt: sundt og frisk Liv
og Mod og Lyset til at leve. Nu, som for to
Aar siden er min Længsel og mit Savn lige
stent, derpaa kunde min Nis ikke hjælpes,
men du skjenkede mig de heilige Timer,
der tillidende og fylde det sammensprogede
Børgst med en Flod og Begejstring der gjorde mig
gubig godt paa et nytt Jernst. Og kan denne Fla
de andre Frægter i Hjimmelt, som skulde va
re værdt at nævnes, da takker du Dig derfor, ~~uden~~
"aldersupersisitet" afslæg min Bøn og
siist mig ind i Verden at iige Trøst. Inant
skal du vel hers: Du er en andens Brind, god
kan være Dig værdigere og gjere Dig lykkeligere
end du kunde gjere Dig, god ald. rig Du man
komme til at ønske dig i den fattige Ma.
lers Stue, men at du i rigt Mæle man ugd
jerdisk Lykke og finde Plads til en værlig
Tanke paa ham, der laugthra stede med
Deeltagelse skal iagttage Din Skjebne.
Hver laugt anderledes kende. Alt min været!
Tænk paa Nederlenderne, du er en idag og

her stille! Tænk om du skulde blive istand til
 at male en ring Tige som herude, hvis
 Pils Doctoren piler i Jan Steens Billed.
 Tænk om du skulde kunde male et Billed
 som Patters det lille med Vandet, en Luft
 som den der deiligst hvælver sig mod stens
 skinnende Skyer over Scheweringer af
 van der Velde! Tænk paa det, og her stille!
 Lad Sorgen here en Klage, Du staaer dog
 een gang som en Letsindig, Barnagtig, det
 bliver: who hedre, droffer her! —

Senere samme Dag.

Med Brevet traf jeg uventet to Nordmænd: Advo-
 cat Schellerup og Secretair Knapp; de gik til Pa-
 ris. Dansidste haard, for flere Aar siden været: Non.
 En fransk Kunstner talte mig og gik til min
 Glæde selv over i det Italienske, som jeg dog endnu
 kunde gjøre Brug af. O, hvor jeg er glad ved Sam-
 lingen her, jeg læser Latetaget atter og atter, og venter
 med Leerysel Tiden, da det atter skal aabnes. En
 Læng haard, jeg idag: der var ikke paa Posthuset
 det saa indberigt efter længtade Brev. Slijngjer,
 seere Tanker. Gjennem d. stumleste Kroge, at kom
 om dag i mellem og nu glad lige Regioner, og
 lade mig i mellem stunder føle: at jeg er haard. Men
 miske g. Melev.